Haberimiz Olsun

DİPNOT

Aferin

Kırmızı Kalemle Yazılmış “Aferin!”

Defterin ilk sayfasında, kalemi tutmayı henüz beceremeyen parmaklarına adının ilk harfini yazdıran o eli hatırlıyor musun? Tahtada kalemin tıkırdayarak sınıfın uykusunu dağıttığı sabahları, kâğıdının köşesine kırmızı kalemle iliştirilmiş o küçücük **“Aferin”i?** Kırmızı kalemin hep yanlışları göstermediğini ilk o gün öğrenmiştik, hiç farkında olmadan.

Aradan yıllar geçti, elmalar kızardı, sınıflar değişti, sıralar gözümüzde küçüldü; onlar hâlâ yerli yerinde duruyor.

DİPNOT

Dipnot'u hatırla. Bir düşünsene, sayfanın ortasında iri harflerle ana metin uzanır, en altta ise göz kırpar gibi duran minicik satırlar. Okurken çoğumuz o satırların üzerinden atlayıp geçeriz; oysa ana metnin kilidini açan anahtar çoğu zaman oraya, sayfanın dibine saklanmıştır. Orada kaynağı gösteren, belirsizi aydınlatan, kulağımıza **"şuna da bak"** diye söylenen sessiz bir ipucu bekler bizi.[1]

Öğretmenler de böyledir. Hayatımızın sayfasında kendilerini öne çıkarmazlar; ama metnin anahtarı hep onlardadır. Tahtanın önünde **"Tekrar anlatayım mı?"** diye soran, sen anlamadan dersi öteki konuya geçirmeyen, **"Sen yaparsın."** diyerek yüreğine umut eken eller…

DİPNOT

Bizler öğretene **“muallim”**, öğrenmeye gönül verene **“talip”** demişiz. Talip, hakikatin peşine düşmüş yolcu demektir. Öyleyse sen sırada oturan öğrenciden çok daha fazlasısın; yola çıkmış birisin ve öğretmenin, o yolun karanlık virajlarında elinde fener tutandır.

SFelsefe tarihinde Aristoteles’e **“ilk öğretmen”** denmiş, Farab şehrinde yetişen Farabi’ye ise **“Muallim-i Sânî”**, yani **“İkinci Öğretmen”**.[2] Ona bu unvanı kazandıran, bildiklerinin çokluğu kadar, bildiğini kendinden sonrakilere taşıyabilme cömertliğiydi.

DİPNOT

Hz. Ali'ye atfedilen söz asırlardır kulaklarımızda çınlar durur. **"Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum."** Kölelik kulağa ağır gelir; ama sözün anlattığı şey, ilme ve onu taşıyana duyulan sınırsız minnettir. Tek harfe kırk yıl biçen vefa…

Bizde fincan kahvenin kırk yıl hatırı olduğu söylenir; harfin, cümlenin, ömre dokunan sabrın hatırını artık sen hesapla.

Rivayete göre II. Murad, küçük şehzade Mehmed'i Molla Gürani'ye teslim ederken **"Eti senin, kemiği benim."** der ve velinin öğretmene duyduğu güven üç kelimeye sığıverir. Anlatılır ki Molla Gürani, öğrencisi İstanbul'u fethedip çağının en güçlü hükümdarlarından biri olduğunda da yanlış gördüğü yerde onu uyarmaktan çekinmez; Fatih ise hocasına gönül koymaz, çünkü gerçek öğretmenin alkış tutmakla yetinmediğini, gerektiğinde "Dur." diyebildiğini çok iyi bilir.

DİPNOT

Öğretmen kimi zaman insanın zihnine dokunmakla kalmaz, adına da dokunur.

Selanik Askerî Rüştiyesi'nde matematik dersidir. Yüzbaşı Mustafa Efendi, sınıftaki Mustafalardan birinin zekâsını ve çalışkanlığını fark eder; onu ötekilerden ayırmak için adının yanına **"Kemal"** adını ekler. Kemal. Olgunluk, mükemmellik demektir.

Öğretmenin o günkü takdiri, yıllar sonra millete mal olacak ismin ilk hecesine dönüşür. Hayat ilmeğini ise çok sonra atar. 24 Kasım 1928'de aynı Mustafa Kemal, Millet Mektepleri'nin **Başöğretmenliğini** kabul eder ve yeni harfler köyde, kasabada, şehirde; yaşlıya, gence, kadına, erkeğe öğretilir. 1981'den beri o tarihi Öğretmenler Günü olarak kutluyoruz.

Düşünsene; adına öğretmeninin kelime eklediği çocuk, büyüyüp koca milletin öğretmeni oluyor. Vefanın en güzel hâli de böyle olsa gerek; aldığını ömür boyu taşımak, vakti geldiğinde başkasına devretmek.

DİPNOT

Bugün ne değişti?

Akıllı tahtalar tebeşirin yerini aldı, bilgi artık parmaklarımızın ucunda. Asla değişmeyecek olansa bir kalbe dokunamayan cümle zihinde uzun süre barınamıyor. Bilgiyi bilgeliğe dönüştüren, öğretmenin gözlerindeki şefkat ve sesindeki samimiyet oluyor.

Zil çalar, ders biter; peki öğretmenin aklı da onunla birlikte susar mı? Gece başını yastığa koyduğunda içi rahat etmeyen öğretmenlerimiz var. Öğrencilerinden birinin bugün canı sıkkındı, ötekinin ayakkabısının burnu açılmıştı, arka sıradaki çocuk dün yakınını kaybetmişti. Biz çoğu zaman görmeyiz; onlar görür, üstelik bunu hiç belli etmeden yaparlar.[3]

Necmettin öğretmenimiz, Neşe öğretmenimiz ve adını sayfaya sığdıramadığımız nice emektar… Soruyu cevaplamak için teneffüste sınıfta kalan, tek bakışla **“Ne oldu?”** diye soran, bize inandıkları ölçüde emek veren insanlar. Yıllar sonra kapılarını çaldığımızda, gönüllerinde hâlâ aynı sırada oturduğumuzu göreceğimiz insanlar.

Teşekkür etmek kolaydır; hakkını ödemek ise zor. Çünkü verdikleri zaman, sabır ve güven, deftere yazılıp hesabı kapatılacak türden borçlar sayılmaz. Mezun olurken **“Hakkınızı helal edin hocam.”** dememiz de ondandır; ödeyemeyeceğimizi biliriz, helallik dileriz.

DİPNOT

Yine de ödemenin yolu var. Öğretmek, halkaları elden ele geçen uzun bir zincirdir ve her halka gücünü kendinden öncekinden alır. Gün gelip sen de başkasına yol gösterdiğinde, birinin defterine **“aferin”** düştüğünde, birinin adının yanına güzel bir kelime eklediğinde o borç hafifleyecek.

Ana metin biziz, evet; ama o metne anlam veren, sayfanın altındaki satırları sabırla yazan eller onlarındır.

Bugün sana yol göstermiş insanın adını içinden anman yeter. Telefonunu al ve kısacık bir mesaj yaz:

“Hocam, hâlâ hatırlıyorum.”

DİPNOT

DİPNOT

[1] Yazının dipnotları, okurken atladığın satırlara bakıp bakmadığını anlamak için kondu. Baktın. Aferin.

[2] Farabi'ye bu ünvan, Aristoteles'in eserlerini yorumlayıp mantık ilmini sistemli biçimde öğretmesi sebebiyle verilmiştir.

[3] Sen fark etmezken seni fark eden kimdi? Cevabını biliyorsun.

DİPNOT

Öğretmeninin yıllar önce söylediği hangi cümle, içinde hâlâ dipnot gibi duruyor ve sen bunu ona hiç söyledin mi?

DİPNOT